T.C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI

MEGEP

(MESLEKİ EĞİTİM VE ÖĞRETİM SİSTEMİNİN
GÜÇLENDİRİLMESİ PROJESİ)

AYAKKABI VE SARACİYE TEKNOLOJİSİ

ÇOCUK BOT MODELİ

ANKARA 2008

Milli Eğitim Bakanlığı tarafından geliştirilen modüller;

- Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığının 02.06.2006 tarih ve 269 sayılı Kararı ile onaylanan, Mesleki ve Teknik Eğitim Okul ve Kurumlarında kademeli olarak yaygınlaştırılan 42 alan ve 192 dala ait çerçeve öğretim programlarında amaçlanan mesleki yeterlikleri kazandırmaya yönelik geliştirilmiş öğretim materyalleridir (Ders Notlarıdır).

- Modüller, bireylere mesleki yeterlik kazandırmak ve bireysel öğrenmeye rehberlik etmek amacıyla öğrenme materyali olarak hazırlanmış, denenmek ve geliştirilmek üzere Mesleki ve Teknik Eğitim Okul ve Kurumlarında uygulanmaya başlanmıştır.

- Modüller teknolojik gelişmelere paralel olarak, amaçlanan yeterliği kazandırmak koşulu ile eğitim öğretim sırasında geliştirilebilir ve yapılması önerilen değişiklikler Bakanlıkta ilgili birime bildirilir.

- Örgün ve yaygın eğitim kurumları, işletmeler ve kendi kendine mesleki yeterlik kazanmak isteyen bireyler modüllere internet üzerinden ulaşılabilirler.

- Basılmış modüller, eğitim kurumlarında öğrencilere ücretsiz olarak dağıtılır.

- Modüller hiçbir şekilde ticari amaçla kullanılamaz ve ücret karşılığında satılamaz.

İÇİNDEKİLER

AÇIKLAMALAR ii
GİRİŞ 1
ÖĞRENME FAALİYETİ–1 3
1. STANDART FORM 3
1.1. Çocuk Bot Modeli 3
1.1.1. Tanımı 3
1.1.2. Model Çeşitleri 4
1.1.3. Model Ölçüleri ve Çizimi 8
1.2. Standart Form Yapma Tekniği 12
1.2.1. Dış Form 12
1.2.2. Dış Formu Kartona Aktarma Tekniği 13
UYGULAMA FAALİYETİ 15
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME 17
ÖĞRENME FAALİYETİ–2 19
2. YÜZ ISTAMPALARI 19
2.1. Kampre 19
2.2. Istampalar 19
2.2.1. Gamba 20
2.2.2. Dış Yüz 21
2.2.3. İç Yüz 22
2.2.4. Fortluk 23
2.2.5. Dil 23
UYGULAMA FAALİYETİ 25
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME 27
ÖĞRENME FAALİYETİ–3 29
3. ASTAR ISTAMPALARI 29
3.1. Astar Şekli ve Ölçüleri 29
3.2. Kampre 30
3.3. Astar ve Ped Istampaları 30
3.3.1. Yüz Astarı 30
3.3.2. Gamba Astarı 32
3.3.3. Dil Astarı 33
3.3.4. Konç Pedi 33
3.3.5. Dil Pedi 34
UYGULAMA FAALİYETİ 35
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME 37
MODÜL DEĞERLENDİRME 39
CEVAP ANAHTARLARI 44
ÖNERİLEN KAYNAKLAR 46
KAYNAKÇA 47

AÇIKLAMALAR

KOD	**542TGD307**
ALAN	**Ayakkabı ve Saraciye Teknolojisi**
DAL/MESLEK	**Ayakkabı Modelistliği**
MODÜLÜN ADI	**Çocuk Bot Modeli**
MODÜLÜN TANIMI	Çocuk bot modeli ıstampalarının çıkartılması ile ilgili bilgi ve becerilerin kazandırıldığı öğrenme materyalidir.
SÜRE	40/32
ÖN KOŞUL	
YETERLİK	Çocuk bot modeli çıkarmak
MODÜLÜN AMACI	**Genel Amaç** Gerekli ortam sağlandığında bu modül ile çocuk bot modelinin ıstampalarını tekniğe uygun çıkarabileceksiniz. **Amaçlar** **1.** Tekniğine uygun çocuk bot modelini çizip, standart form hazırlayabileceksiniz. **2.** Yüz ıstampalarını çıkarabileceksiniz. **3.** Astar ıstampalarını çıkarabileceksiniz.
EĞİTİM ÖĞRETİM ORTAMLARI VE DONANIMLARI	Sınıf, atölye, modele uygun kalıp, çelik cetvel, mezura, pergel, model bandı, kesim lastiği, kesim bıçağı, kurşun kalemler, silgi, kalemtıraş, karton, masat, üçgen eğe, pistole, ökçe merdiveni, açıölçer, faks kâğıdı Bireysel öğrenme: İnternet, model kitapları, çevre, katalog İşletme (sektör): Ayakkabı sektörü
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME	➢ Modülün içinde yer alan her öğrenme faaliyetinden sonra verilen ölçme araçları ile kendinizi değerlendireceksiniz. ➢ Modül sonunda kazandığınız bilgi ve becerileri belirlemek amacıyla öğretmeniniz tarafından hazırlanan ölçme aracıyla değerlendirileceksiniz.

GİRİŞ

Sevgili Öğrenci,

Hepimizin bildiği gibi ayakkabılar sıcak, soğuk, yağmur, çamur, taş, diken gibi ayağı olumsuz etkileyen faktörlerden korunmak için ortaya çıkmıştır. Mevsimler ayakkabılarımızı seçmemizde en büyük etkenlerden birisidir. Yazın, sandalet türü açık ayakkabılar tercih edilirken kış mevsiminin soğuk, yağmurlu ve karlı günlerinde bot ve çizmeler giyilmektedir.

Doğumumuzla birlikte ayaklarımıza geçirilen yün örgü patikler, büyüdükçe yerini deri ayakkabılara ve botlara bırakmaktadır.

Çocuk botları da fabrikalardan çıkıp mağazalara, evlerimize girer ve çocuklarımızın ayaklarında yerini alır. Renkli, şirin ve sevimli ayakkabılardır. Çoğumuzun çocukken giydiği ve unutamadığı ayakkabı veya botları olmuştur. Hatta bazı anneler çocuklarının giydiği ilk ayakkabısını saklamakta veya uğur getirmesi amacıyla evlerine asmaktadır.

Bu modülde alttaki resme benzer çocuk bot modeli hazırlayacaksınız. Bu çalışmanın sonunda çocuk bot modelinin ıstampalarını çıkarmayı öğreneceksiniz.

Başarılar dileriz.

ÖĞRENME FAALİYETİ–1

AMAÇ

Bu faaliyette kazandırılacak bilgi ve beceriler doğrultusunda, uygun ortam sağlandığında çocuk bot modelinin standart formunu tekniğine uygun yapabileceksiniz.

ARAŞTIRMA

Bu faaliyet öncesinde yapmanız gereken öncelikli araştırmalar şunlardır:

- Çocuk bot modellerinin genel özelliklerini araştırıp ortak noktaları belirleyiniz.
- Çocuk botlarında model çeşitlerini araştırınız ve katalog hazırlayınız.

Araştırma için ayakkabı ile ilgili katalog ve model kitaplarını tarayabilir, satış mağazalarını gezebilir ve internetten arama motorlarını kullanabilirsiniz.

1. STANDART FORM

1.1. Çocuk Bot Modeli

1.1.1. Tanımı

Ayakkabıcılık terimleri sözlüğünde; potinden uzun, çizmeden kısa, konçlu ayakkabı türü olarak tanımlanmaktadır. Bileği geçen ayakkabılara bot denilmektedir. Bu ayakkabılar bilek üzerinde sonlanabildiği gibi baldır altlarına kadar da konç (ağız)ları yükselebilir. Çoğunlukla sonbahar, kış ve ilkbahar mevsimlerinde giyilmektedir. Mevsim özelliklerine ve kullanılacağı ortama göre saya ve taban gereçleri değişiklik gösterir. Kışın kalın deriden sayalar ve kaymaması için kalın, dişli (yükseltili) tabanlar tercih edilmektedir. İlkbahar ve sonbaharda ise nubuk ve daha ince sayalık deriler ve ince, tabanlar kullanılmaktadır. Tabanlarda; kauçuk, poliüretan (PU) ve Poli Vinil Clorür (PVC), sayalarda ise; çoğunlukla dana derileri kullanılmaktadır. Astarların da deri olması tercih nedenidir.

Çocuk botlarında bu gereçlerin özellikleri ve kalitesi büyük önem taşımaktadır. Son yıllarda taban ve sayalıklarda yapay gereçler de kullanılmaktadır, ancak çocuğun ayak sağlığı yönünden doğal gereçten üretilmiş botların giyilmesi yararlı olacaktır.

1.1.2. Model Çeşitleri

Çocuk botlarında tasarımlar göz alıcı ve dikkat çekicidir. Kullanılan malzemeye göre değişik renkler seçilebilir. Seçilen malzemeler ve tasarım, hedeflenen kitleye ve pazara göre belirlenmektedir. Moda eğilimleri bu ayakkabıların tasarımını, yapısını ve özelliklerini belirler. Kullanılacak yer ile ayakkabılar; model ve modele bağlı olarak çeşitlenir.

- Molyer model botlar
- Oxford (çarık) model botlar
- Spor botlar -
- Spor tarzı botlar
- Pantuf model botlar
- Boksör model botlar
- Ortopedik botlar
- İlk adım botları

Bu modeller kısaca aşağıda tanımlanmıştır.

1.1.2.1. Molyer Model Botlar

Gambaları yüzün üzerine bindirilen bir modeldir. Gambalar yarıya kadar dikilir ve bağcıklarla yüz yüze (karşılıklı) getirilir. 3 ile 8 arasında değişebilen sayıda bağ delikleri bulunur. Delik sayıları gambanın biçimine ve konç yüksekliğine göre değişiklik gösterir. Bağın altında ayak rahatlığı için dil bulunmaktadır. Bu modelde ayna, maskaret gibi elemanlar da yüz ile birlikte kullanılmaktadır (Bakınız Resim 1.1).

Resim 1.1: Molyer modeli bot

1.1.2.2. Oxford (Çarık) Model Botlar

Bu modelde yüz elemanı gambaların üzerine bindirilmektedir. Yüzün; gambanın üstüne dikildiği, önden bağlı, klasik bir modeldir. Çoğunlukla 5 bağcıklı modeller tercih edilmektedir. Yüz bütün çalışıldığı gibi maskaret ve ayna yüz üzerinde kullanılabilir. Bağ deliklerinin altında dil kullanılmaktadır. Bu botların sayalarında tek veya daha fazla renkte deri veya yapay deri kullanılır (Bakınız Resim 1.2)

Resim 1.2: Oxford (çarık) modeli bot

1.1.2.3. Spor Botlar

Çoğunlukla Molyer (Derby) modelde yapılmakla birlikte farklı modellerde de üretilmektedir. Ayak bileğini farklı yükseklikte geçen modellerdir. Ancak çoğunlukla bilekte sonlanan modeller tercih edilmektedir. Deriden, tekstilden veya deri-tekstil karışımı kullanılarak modeller oluşturulur. Günlük yaşamda kullanıldığı gibi yapılan spor ile ilgili kullanılan çeşitleri de vardır. Aşağıda Resim 1.3'te günlük kullanıma uygun kanvastan yapılmış bir model gösterilmiştir.

Resim 1.3: Spor model bot

1.1.2.4. Spor Tarzı Botlar

Günlük yaşamda kullanılan, diğer bot modellerinin dışında günlük (casual) olarak da isimlendirilen modellerdir. Bağlı, atkılı, bağlı - atkılı, fermuarlı, fermuarlı - atkılı gibi değişik seçenekler sunar. Çoğunlukla konç çevresi veya koncun arka kısımları pedlerle desteklenmektedir (Bakınız Resim 1.4).

Resim 1.4: Spor tarzı bot

1.1.2.5. Pantuf Model Botlar

Çoğunlukla kumaştan yapılmış evde giyilen botlardır. Bağlı veya lastikli üretilmekte olup deri ve kumaşın birlikte kullanıldığı da görülmektedir. Genellikle 3-5 bağ deliği bulunmaktadır. Bağlı botlarda 'molyer' modeli sık kullanılmaktadır. Lastikli ve fermuarlı modeller kullanım kolaylığı sağlar. Sayalarında tek veya daha fazla renkte deri, kumaş veya yapay deri kullanılarak taban biçim ve rengi ile uyumu sağlanır. Yaz mevsiminde keten kumaşlar, kışın ise yünlü kumaşlar tercih edilmektedir. Çeşitli renkte ve desende işlemeler, ve bağlar sayalarını süsler. Tabanları esnek ve kaymayan özellikte olmalıdır (Bakınız Resim 1.5, 1.6 ve 1.7).

Resim 1.5: Fermuarlı pantuf modeli

Resim 1.6: Lastikli pantuf

Resim 1.7: Molyer modeli pantuf

1.1.2.6. Boksör Model Botlar

Ayak bileğini oldukça geçen yüksek konçlu botlardır. Çoğunlukla deri veya yapay deri kullanılmakla birlikte deri, tekstil veya deri-tekstil karışımı kullanılarak da modeller oluşturulur. Çoğunlukla 7–10 bağcık deliği bulunur. Günlük yaşamda çocuk ve gençlerin kullandığı gibi, boks sporu yapılırken de kullanılan bir modeldir. Boksörlerin giymesinden esinlenerek bu ismin verildiği sanılmaktadır. Resim 1.8' de günlük yaşamda kullanılan bir model verilmiştir.

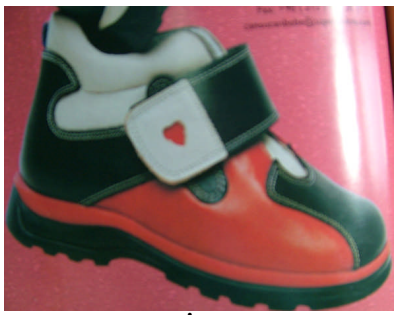
Resim 1.8: Boksör model bot

1.1.2.7. Ortopedik Botlar

Anatomik ile ortopedik kavramları birbirine karıştırılmaktadır. Anatomik; ayağı oluşturan kemik, kas, ve bağ yapısına, kısaca özetlemek gerekirse ayak sağlığına uygun anlamında kullanılmalıdır. Ortopedik ise ayak problemlerini düzeltmek veya azaltmak amacı ile kullanılan botlardır. Ayaktaki şekil bozukluklarını önlemeye veya düzeltmeye yönelik kişiye özel reçete ile üretilir. Gerekli yerlerde basış bozukluklarını düzeltmek için çeşitli özellikte kamalar, destek yastıkları, pedler kullanılabilir. 21-30 numara arası üretilen botlarda sert fort, orta sertlikte bombe ve esnek tabanlar kullanılabilir. Sayaları bağlı modelde, vidala deri, tabanlarında esnek kauçuk veya kösele tercih edilmektedir.

1.1.2.8. İlk Adım Botları

Ortopedik bir bot türüdür. Halk arasında 'sıralama' olarak ifade edilen bebeklerin yürüme başlangıcı sürecinden itibaren giymesi gereken bot türüdür. İç taban (taban astarı) ve dış tabanları esnek malzemeden yapılmaktadır. Burun kısmı ise yüksek yapılır. Bağlı modellerde bağcıklara basarak düşmelerini engellemek için bağların bağlanmadan önce sarkık durumdaki yüksekliğinin gamba yüksekliğinden kısa olmasına dikkat edilmelidir. Bileği saran konç kısmı yumuşak olmalı, ayak hava almalı ve nemi dışarı atabilecek özellikte sayalık ve astarlık deri kullanılmalıdır. Kısaca sayada ve tabanda kullanılan malzemelerde kalite yüksek tutulmalıdır. Sayalar çoğunlukla modele bağlı olarak 2-3 rengin kombinasyonu ile oluşturulur (Bakınız Resim 1.9).

Resim 1.9: İlk adım botu

Bu modellerin dışında bebe ayakkabıları da kullanılmaktadır. ilk adım botları öncesi bebeklerde kullanılan deri, tekstil veya deri- tekstil karışımı üretilen yumuşak patiklerdir. Özellikle 17-19 numaralar arası tabanların esnek olmasına dikkat edilmelidir. Resim 1. 10' da kumaş bir bebe ayakkabısı görülmektedir.

Resim 1.10: Bebe ayakkabısı

1.1.3. Model Ölçüleri ve Çizimi

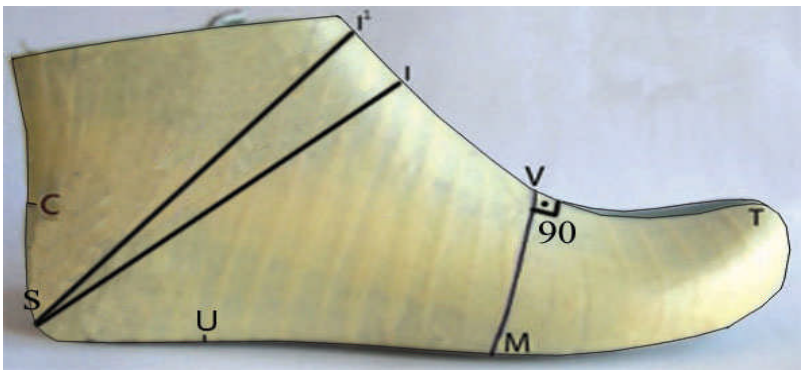
Standart form hazırlarken model ölçüleri büyük önem taşır. Model çizgilerini doğru ve sağlıklı çizebilmemiz için bize yol gösteren temel çizgileri çizmemiz gerekir. Model 27 numara kalıp üzerinde çalışılmıştır. Ölçüsü verilen noktalar, harflerle simgelenmiştir ve harflerin açılımları verilmiştir. Bu nedenle aşağıda verilen harfleri ve açılımlarını dikkatle inceleyiniz.

SKU: Standart kalıp (boyu) uzunluğu
V: Yüz ön noktası (1/3 SKU)
M: Milo başı
T: Burun uç noktası
C: Fort noktası (1/5 SKU)
S-U: Topuk oturma noktası (1/4 SKU)
B: Konç yüksekliği (kalıp yüksekliği)

Çocuk ayakkabılarında en önemli noktalardan birisi kalıptır. Çocuklarda kemikler tam olarak sertleşmediği için kalıpların anatomik özellikleri taşıması gerekir. Çocuk kalıplarının kamara bölümü dar, tarak bölümü geniş ve alçak ökçeli olmalıdır.

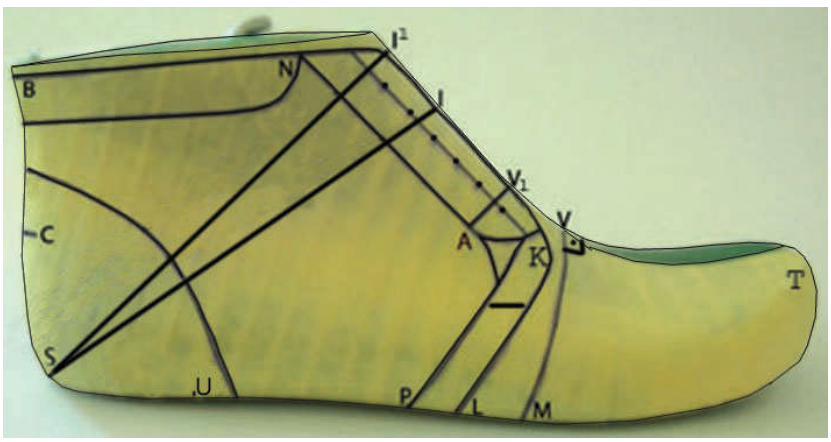
Çalışmaya çocuk bot modeli için seçilen kalıbın dış yüzeyi bantlanarak başlanır. Yukarıda ve Profil Çıkarma modülünde verilen bilgiler doğrultusunda; kalıp ön ve arka ortası çizilir ve yüz ortası (V noktası) işaretlenerek dış yüzde tarak çizgisi 90º açı ile çizilir. Fort ve topuk oturma noktası işaretlenir. Ayak üst noktası (I), V noktasından yukarıya yaklaşık 40 mm alınarak işaretlenir. S-I noktaları birleştirilerek uzun ökçe çizgisi çizilir. S-I çizgisine 10o açıyla kısa ökçe (S- I¹) çizgileri çizilir.

Doğru ve sağlıklı model yapabilmeniz için Resim 1.11'i dikkatle incelemeniz gereklidir.

Resim 1.11: Kalıp üzerinde temel işaret ve çizgiler

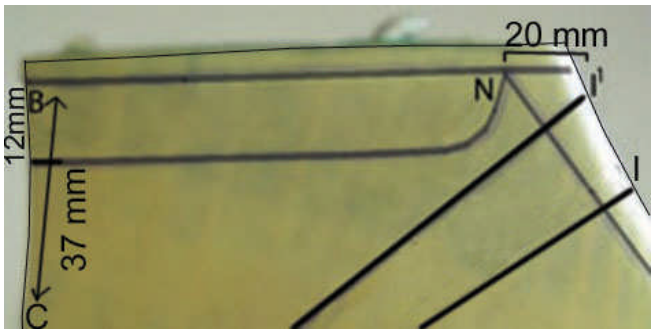
- Çizeceğiniz model; yüz, gamba, fortluk ve dil elemanlarından oluşmaktadır. Dil standart form üzerine çizilecektir.
- Model çizimi için verilen ölçüler mm olarak verilmiş yaklaşık ölçülerdir. Kalıp özelliğine göre verilen ölçüler bir miktar değişebilir.
- Model çizgilerinizi rahatlıkla çalışabilmeniz için Resim 1.12' de modelin şekli çizilmiştir. Lütfen dikkatle inceleyiniz.

Resim 1.12: Model çizgileri

1.1.3.1. Konç Çizimi

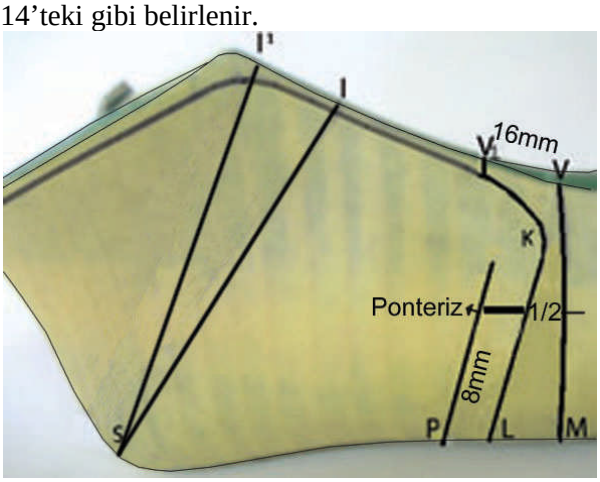
- C noktasının 37 mm üzerini (B noktası) işaretleyiniz. Burası konç (ağız) çizebilmek için arkada başlangıç noktasıdır. Kalıp ağzının birkaç mm altına denk gelebilir. B ve I¹ noktalarını Resim 1.13'teki gibi çizerek konç oluşturulur.
- I¹ noktasının 20 mm gerisi (N noktası) işaretlenir. N noktasından çizgi yuvarlatılarak, B noktasının 12 mm altına kadar Resim 1.13'teki gibi çizilir. Bu çizgi konç süs (boş) dikişi için çizilmektedir. Konç ile süs dikişi arasına ped yerleştirilecektir.

Resim 1.13: Konç çizimi

1.1.3.2. Gamba Çizimi

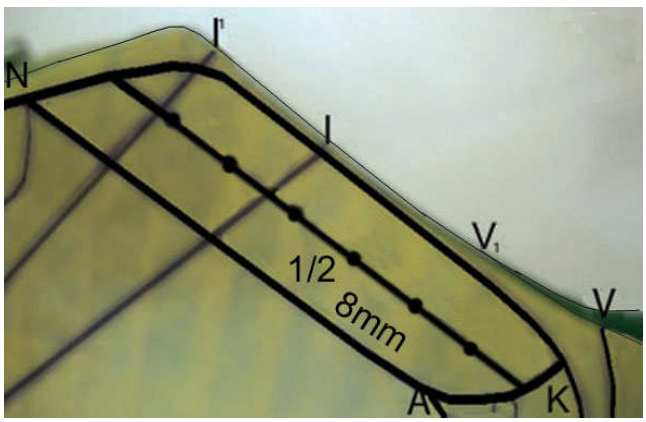
- V noktasının 16 mm üzeri (V1 noktası) işaretlenir. Konç çizgisi I¹ noktasında yuvarlatılarak V1 noktası üstüne kadar düz indirilir. Bu noktadan itibaren yuvarlatılarak tarak çizgisinin 3-4 mm gerisinden (K noktası) yay çizerek kalıp kenarına (L noktası) Resim 1.14'teki gibi indirilir.
- K noktası civarından başlayarak L çizgisine paralel 8 mm geriden gamba kolu süs dikiş çizgisi çizilir.
- P-L çizgileri arasına tarak çizgisinin ½' sine gelecek şekilde ponteriz işareti Resim 1.14'teki gibi belirlenir.

Resim 1.14: Gamba çizimi

1.1.3.3. Gamba Ağzı Çizimi

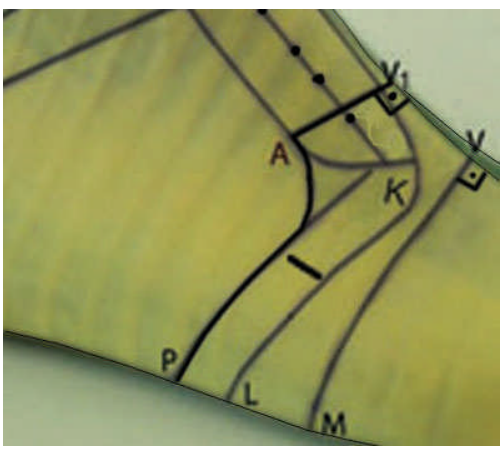
- N noktasından çizgi başlatılarak Vı noktasının karşısında A noktasına kadar 16 mm genişliğinde mezura ile çizilir.
- A noktasından itibaren çizginiz yuvarlatılarak Resim 1.15'teki gibi K noktasına kadar çizilir. Bu çizgi gamba ağzı süs dikişi olacaktır.
- Resim 1.15'teki gibi çizilen şeklin ½' si (8 mm) bulunarak eşit aralıklarla 6 adet bağcık delikleri işaretlenir.

Resim 1.15: Gamba ağzı süs çizgisi

1.1.1.4. Yüz Çizimi

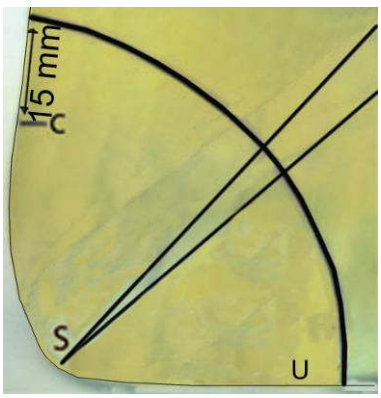
- Vı noktasından başlayarak A noktasına kadar Resim 1.16'daki gibi 90º açı ile çizilir.
- A noktasından çizgi içe doğru yay çizerek P çizgisine Resim 1.16'daki gibi bağlanır.

1.16: Yüz çizimi

1.1.3.5. Fortluk Çizimi

- C noktasının 15 mm üzerinden çizilmeye başlanarak U noktasının biraz ilerisine kadar Resim 1.17'deki gibi çizilir.
- Fortluk çizgileri kalıbın özelliğine ve modelistin estetik anlayışına göre bir miktar değişebilir.

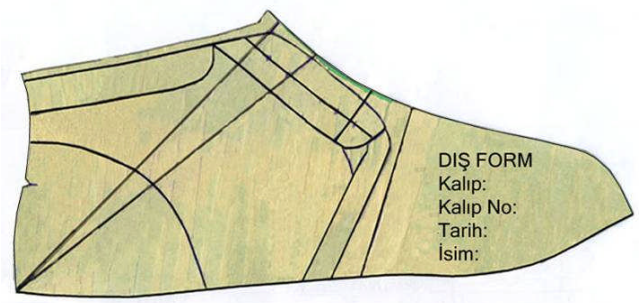
Resim 1.17: Fortluk çizimi

1.2. Standart Form Yapma Tekniği

Standart form sadece kalıbın dış yüzeyi bantlanarak elde edilebileceği gibi, kalıbın dış yüzeyi ile birlikte iç yüzeyi de bantlayarak oluşturulabilir. Kalıp iç yüzey formunun çıkartılması modele bağlıdır. Ayrıca; kalıp iç yüzeyinin bantlanması, kamara bölgesinin uzunluk ve genişliğini belirlemeye yardımcı olur. Bu kalıbın alçak ökçeli olması, iç ve dış tarak ve kamara çizgilerinde fazla fark olmaması nedeniyle sadece dış form hazırlanmıştır. Aradaki fark standart forma aktarılmıştır.

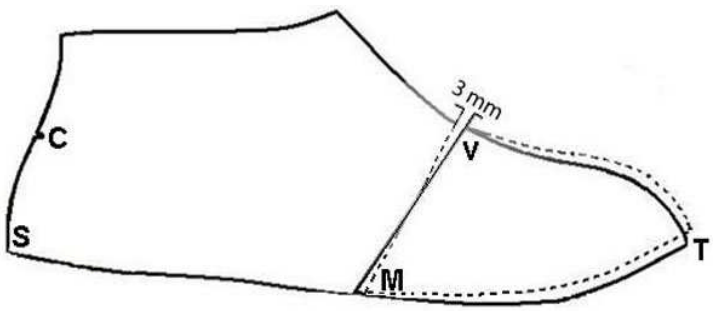
1.2.1. Dış Form

Bant, kalıp ön ve arka ortalarından kesilir. Profil Çıkarma modülünde anlatıldığı gibi kalıptan sökülür. Karton hazırlanır ve dış yüz kartona yapıştırılır, tarak çizgisinden yukarı konç çizgisine kadar olan bölüme kırışıklığın yaptığı eksiltme için 1-2 mm fazlalık alt ve üst uçta sıfırlanarak verilir ve çevresinden kesilir. Profil Çıkarma modülünü hatırlayınız. Bakınız Resim 1.18

Resim 1.18: Dış form

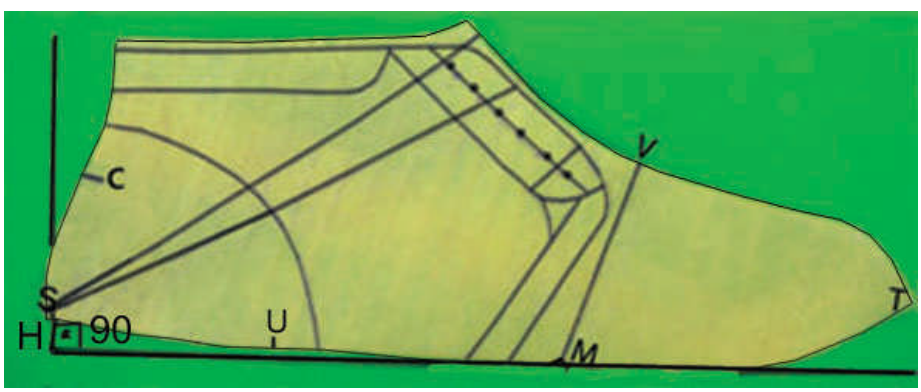
- Düz çizgiler cetvel ile, yuvarlak çizgiler el ile düzeltilir. Bıçağın tersi ile model çizgileri genişletilir ve üzerine tanımlama bilgileri yazılır.
- Yüz elemanında gerginlik olmaması için dış form üzerinde esnetme yapılır. Bunun için tarak çizgisi cetvel ile düzeltildikten sonra ortasına kadar üstten ve alttan kesilir.
- Tarak çizgisinin ortasında kalan 3-4 mm kesilmemelidir. Yüz orta noktasından 3 mm kadar açılır ve burun öne düşürülür. Bu durumda alt tarafta kapanma olacaktır.
- Dış form bu hâliyle bantla tutturulup sabitlenir. V noktası açıklığın ortası olarak işaretlenir. Bakınız Şekil 1.1

Şekil 1.1: Dış forma kampre verme

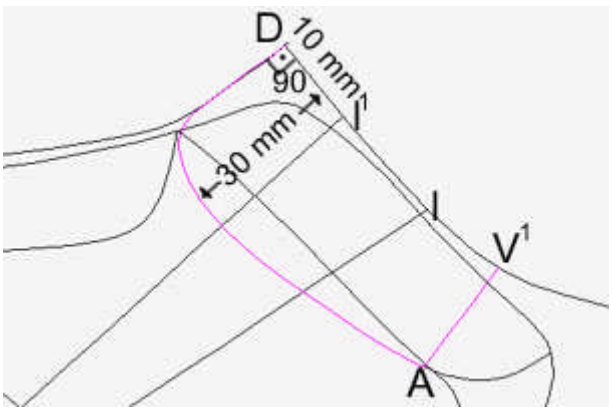
1.2.2. Dış Formu Kartona Aktarma Tekniği

- Bot profili oluşturabilmek için karton üzerine yaklaşık 25 cm uzunluğunda yatay bir çizgi çizilir. Bu çizginin sol tarafından dik olacak şekilde 90º açı ile ikinci bir çizgi çizilir. Dik çizgi üzerinde kalıbın ökçe yüksekliği (H) işaretlenir. Dış formun ökçe oturma noktası (S) ökçe yükseklik işareti üzerine ve düşey çizgiyi 2 mm geçecek şekilde yerleştirilir. Milo başı çentiği yatay çizgi üzerine denk getirilir. Standart form çizilir, üzerindeki temel noktalar ve model çizgileri işaretlenerek çizilir. Model çizgilerine kanallar açılır. Bakınız Resim 1.19

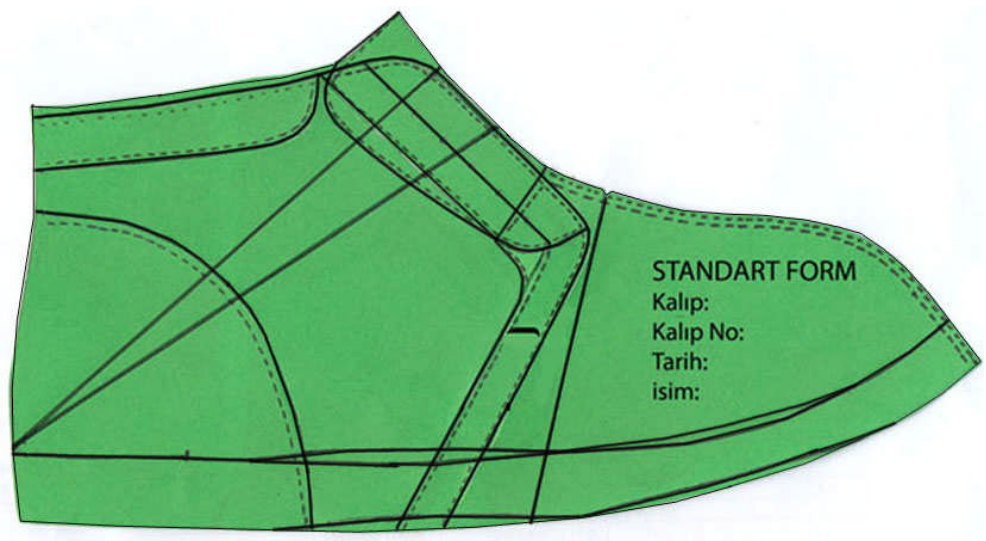
Resim 1.19: Dış formu kartona aktarma

- Dil şeklini çizebilmek için karton kalıp üstünün ön tarafından 10-15 mm kadar fazla kesilir.
- Şekil 1.2'de görüldüğü gibi I^1 noktasının 10 mm üzerini (D noktası) işaretleyiniz. 90° açıyla çizginizi en geniş kısmı 30 mm olacak şekilde köşede yuvarlatarak A noktasına kadar çiziniz. (A - V_1) dilin yüze birleşme çizgisidir.

Şekil 1.2: Dil çizimi

- Burunda 12 mm, milo başı civarına 14-15 mm ve ökçe oturma kısmına 18 mm monte payı verilir.
- Standart form üzerine model ile ilgili tanımlama bilgileri (dikiş teknikleri, kalıp numarası, ayak numarası, tarih ve formu çıkartan kişinin adı) yazılır. Istampalar bu form üzerinden çıkartılacaktır**.** Bakınız Resim 1.20

Şekil 1.20: Standart form

UYGULAMA FAALİYETİ

İşlem Basamakları	Öneriler
➢ Kalıbı bantlayınız.	➢ Profil Çıkarma modülünde anlatıldığı gibi, maskeleme bandı ve kalıbı temin ederek bantlamayı yapınız.
➢ Kalıp üzerinde temel nokta ve çizgileri işaretleyiniz.	➢ Kalıp ön orta ve arka orta hattını çiziniz. Fort noktası, yüz orta noktası, milo başını, ökçe oturma noktasını ve uzun ile kısa ökçe noktalarını işaretleyip gerekli birleştirmeleri yapınız.
➢ Modeli kalıp üzerine çiziniz.	➢ Temel noktalardan yararlanarak verilen ölçülere göre modeli kalıp üzerine çiziniz. Gamba ağzı, bağcık delikleri çizgisini, konç süs çizgisini ve gamba kolunu esnek cetvelle çiziniz. Kalıp ön orta hattı ile birleşen çizgilerinizde 90º açı olmasına dikkat ediniz.
➢ Bandı kartona yapıştırınız.	➢ Kalıp üzerinden dış formu kartona aktarırken burun kısmının bozulmamasına ve bandın kırışmamasına dikkat ediniz. ➢ Dış forma esnetme yapmayı unutmayınız. ➢ Esnetme yaparken tarak çizgisini üst ve alt kenardan ortaya kadar keserek üst kısmı 3 mm açarak bantlarken dikkatli olunuz.
➢ Standart formu hazırlayınız.	➢ Kartona yatay çizginin üzerine 90º açı ile dikey çizginizi çiziniz. ➢ Dış formu yatay çizgiye yerleştirirken S noktasını dikey çizgiden 2 mm dışarı çıkartmayı unutmayınız.

	➢ Ökçe yüksekliği vermeyi ve milo başını yatay çizgiye yerleştirmeyi unutmayınız. ➢ Dil üst çizgisini çizebilmek için kalıp üstü civarına kartonda 10-15 mm fazlalık vermeyi unutmayınız. ➢ Model çizgilerini düzeltip monte payını veriniz. ➢ Standart formu keserken dikkatli olunuz.
➢ Model bilgilerini form üzerine yazınız.	➢ Öğrenme faaliyetinde anlatıldığı gibi formun ismi, numarası, kalıp numarası, o günkü tarih (gün, ay, yıl) ve isminizi yazınız.
➢ Standart formu kontrol ediniz.	➢ Tüm ıstampa parçalarının çıkarılabilmesine uygun olduğundan emin olunuz.

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

A. OBJEKTİF TEST (ÖLÇME SORULARI)

Aşağıdaki cümleleri doğru (D) veya yanlış (Y) olarak değerlendiriniz.

1. ( ) Bileğin altında kalan ayakkabılara ‘bot’ denilmektedir.
2.
3. ( ) Çocuk botlarında model çeşitlemesi yoktur.
4. ( )Çocuk botlarında kullanılan doğal deri, tekstil vb. gereçler ile, ter dışarı atılabilir.
5. ( ) Çocuk botları çalışılırken ölçüler kalıp numaralarına göre değişmez.
6. ( ) Çocuk botlarında tabanlar kaymayı önleyecek şekilde yapılmalıdır.
7. ( )Çocuk botlarının saya ve tabanlarında kullanılan gereçler mevsime göre değişiklik göstermez.
8. ( )Çocuk botlarında yüz parçasına maskaret veya ayna gibi başka elemanlar eklenmemelidir.
9. ( ) Spor tarzı olarak isimlendirilen botlar ile kayak dışında tüm sporlar, profesyonel olarak yapılabilir.
10. ( ) Pantuf model botların evde giyimi daha uygundur.
11. ( ) Ortopedik botlar kişiye özel üretilerek ayak problemlerini azaltmaya yöneliktir.
12. ( )İlk adım botlarında çocukların üzerine basarak düşmelerini engellemek için bağlar gambadan uzun olmalıdır.
13. ( ) Tüm çocuk bot modellerinde konç yüksekliği kalıp yüksekliğine eşit olarak çalışılır.
14. ( ) Kısa ökçe çizgisi uzun ökçe çizgisinin üzerine 10° açı ile çizilir.
15. ( ) Ökçe oturma noktası standart kalıp boyunun 1/4’üne, fort noktası ise 1/5’ine denk gelir.
16. ( ) Kalıp üzerine model çizilirken gamba ağzı, kolu ve konç süs çizgileri mutlaka el ile çizilmelidir.

DEĞERLENDİRME

Objektif testteki cevaplarınızı cevap anahtarı ile karşılaştırınız. Doğru cevap sayınızı belirleyerek kendinizi değerlendiriniz. Yanlış cevap verdiğiniz ya da cevap verirken tereddüt yaşadığınız sorularla ilgili konuları faaliyete geri dönerek tekrar inceleyiniz.

Tüm sorulara doğru cevap verdiyseniz uygulama testine geçiniz.

B. UYGULAMA TESTİ

Çocuk bot modeli ayakkabı ıstampası yapmak için standart form hazırlayınız. Yaptığınız bu uygulamayı aşağıdaki ölçütlere göre değerlendiriniz.

DEĞERLENDİRME ÖLÇÜTLERİ		Evet	Hayır
Standart Form Yapma			
1	Modelinize uygun kalıp seçtiniz mi?		
2	Kalıbı tekniğine uygun bantladınız mı?		
3	Ön orta ve arka orta çizgilerini hatasız çizdiniz mi?		
4	Kalıp üzerinde temel işaretleri ölçülere göre belirlediniz mi?		
5	Kalıp üzerinde tarak çizgisini doğru çizdiniz mi?		
6	V noktasından yukarı ökçe (I ve I^1) çizgilerini işaretlediniz mi?		
7	Konç (ağız) çizgisini (B- I^1) doğru çizdiniz mi?		
8	Gambayı ölçülere ve şekline uygun çizdiniz mi?		
9	Bağcık deliklerini eşit aralıklarla işaretlediniz mi?		
10	Ponterizi tarak çizgisinin ½ si olarak işaretlediniz mi?		
11	Yüz çizginizi V_1 noktasından 90° açı ile başlattınız mı?		
12	Fortluk ve dil çiziminizi şekle ve ölçülere uygun yaptınız mı?		
13	Dış formu hatasız çıkarttınız mı?		
14	Dış forma 3 mm yüz esnetmesi yaptınız mı?		
15	Dış form için kartona yatay ve dikey çizgileri çizdiniz mi?		
16	Dış formu kartona ökçe yüksekliğine göre yerleştirdiniz mi?		
17	Standart forma dış formdan model çizgilerinizi doğru aktararak küçük kesikler açtınız mı?		
18	Standart forma ölçülere uygun monte payı verdiniz mi?		
19	Standart formda dil çizimi için karton üzerinde 10-15 mm pay verdiniz mi?		
20	Standart forma kamara payı verdiniz mi?		
21	Formlar üzerine tanımlama bilgilerini eksiksiz yazdınız mı?		
22	Standart formu kestiniz mi?		
23	Standart formu istenilen niteliklere göre yaptınız mı?		
24	Zamanı iyi kullandınız mı?		

DEĞERLENDİRME

Uygulamalı testteki cevaplarınızın hepsi “Evet” olmalıdır. Eğer “Hayır” cevabınız varsa uygulamayı tekrar ediniz. Tüm soruları “Evet” şeklinde yanıtladıysanız diğer öğrenme faaliyetine geçiniz.

ÖĞRENME FAALİYETİ–2

AMAÇ

Bu faaliyette kazandırılacak bilgi ve beceriler doğrultusunda, uygun ortam sağlandığında Çocuk Bot Modelinin yüz ıstampalarını tekniğine uygun çıkarabileceksiniz.

ARAŞTIRMA

Bu faaliyet öncesinde yapmanız gereken öncelikli araştırmalar şunlardır:

- Çocuk botlarında tercih edilen renkleri ve yüz modellerini (bağcıklı, atkılı vb.) araştırınız.
- Çocuk bot modellerinde konç kısmında kullanılan dikiş tekniklerini araştırınız.

Araştırma için ayakkabı ile ilgili, sektör, katalog, satış mağazaları, model kitapları ve internet ortamını araştırmanız gerekmektedir.

2. YÜZ ISTAMPALARI

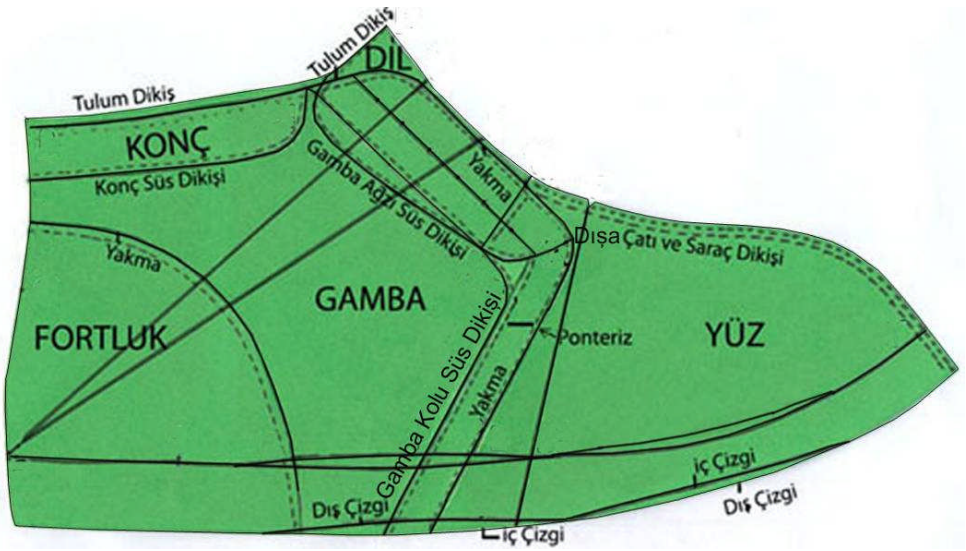
2.1. Kampre

Istampalar çıkartılmadan önce yüzde tarak civarında gerginlik olmaması için dış form üzerinde yüz esnetmesi yapılmıştır. Yüz ıstampalarında model özelliğine bağlı olarak kampre verilmesini gerektiren parça olmadığından ıstampalara kampre verilmemektedir.

2.2. Istampalar

Sayanın üst kısmını oluşturan parçaların tümüdür. Çocuk bot modelinin sayasını; yüz, gamba, fortluk ve dil ıstampaları oluşturmaktadır.

Bunun için aşağıda verilen resmi inceleyiniz. Istampalar, verilen bu resme ve aşağıda verilen bilgilere uygun olarak çıkartılmalıdır. Bakınız Resim 2.1

Resim 2.1: Standart form

2.2.1. Gamba

- Kartonun katlı kenarına Şekil 2.1' de görüldüğü gibi standart formun konç ile fortluk çizgileri sıfırlanarak yerleştirilir. Fortluk, konç, gamba ağzı ve gamba kolu ile monte dış ve iç kenar çizgileri çizilir. Bağcık delikleri işaretlenir, süs dikiş çizgileri ve ponteriz çizgisi kartona aktarılır. Standart form kaldırılır, gamba ağzı ve kolu cetvel ile, diğer çizgiler el ile düzeltilir.

Şekil 2.1: Gamba ıstampası çıkartma

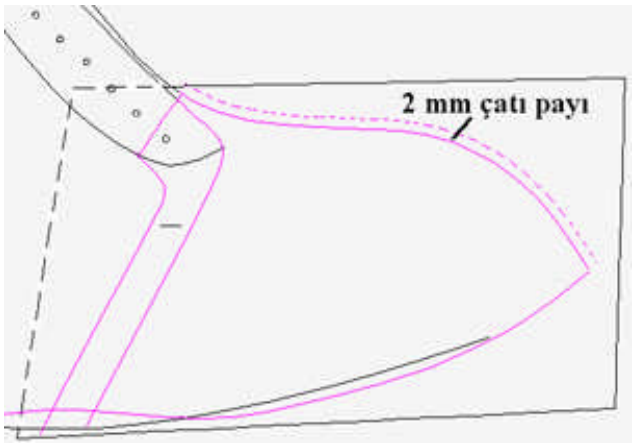
- Şekil 2.1'de görüldüğü gibi konç kısmına 3 mm astara tulum, fortluk çizgisine 8 mm bindirme payları verilir.Resim 2.2'de görüldüğü gibi bindirme payına, konç altına, gamba ağzında ve gamba kolunda süs dikişleri için belirlenen çizgilere kanal açılır. Istampa dış ve iç kamara çizgilerine göre kesilir. Ponteriz kanalı ve yön çentiği açılır. Tanımlama bilgileri yazılır. Bakınız Resim 2.2

Resim 2.2: Gamba

2.2.2. Dış Yüz

- Tek kat kartona standart form yerleştirilir. Yüz çizgisinden başlanarak ön ortası, monte dış çizgisi gamba kolları ve ponteriz çizilir. Standart form kaldırılır, gamba kolları cetvel ile diğer çizgiler el ile düzeltilir ve yüz ortasına Şekil 2.2'de olduğu gibi 2 mm dışa çatı payı verilir.

Şekil 2.2: Dış yüz ıstampası çıkartma

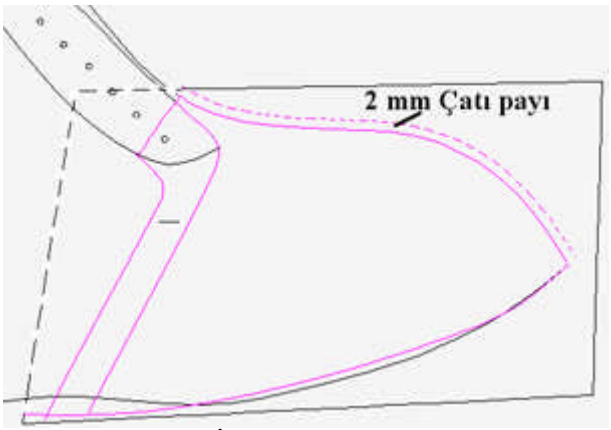
İç gamba kolu çizgisine ve ponterize kanal açılır. Bu kısım üzerine gamba dikileceği için bindirme payıdır ve ıstampa kesilir, monte çizgisine yön çentiği açılır (Bakınız Resim 2.3).

Resim 2.3: Dış yüz

2.2.3. İç Yüz

- Aynen dış yüz ıstampası gibi hazırlanır. Tek farkı Şekil 2.3'te görüldüğü gibi monte iç çizgileri kullanılır.

Şekil 2.3: İç yüz ıstampası çıkartma

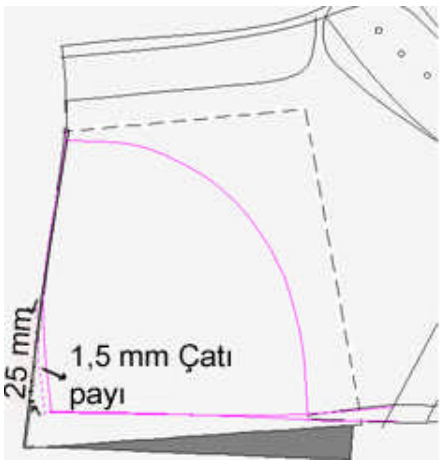
- 2 mm dışa çatı payı verildikten sonra ıstampa Resim 2.4'te görüldüğü gibi çevresinden kesilir.

Resim 2.4: İç yüz

2.2.4. Fortluk

- Karton katlanır. Şekil 2.4'te görüldüğü gibi standart formun üst noktası ile monte çizgisinin 20-25 mm yukarısını katlama kenarına sıfırlayarak fortluk çizgisi ile monte iç ve dış çizgileri çizilir. Standart form kaldırılır ve gerekli düzeltmeler yapılır. Maskaretsiz Molyer modülünü hatırlayınız.

Şekil 2.4: Fortluk ıstampası çıkarma

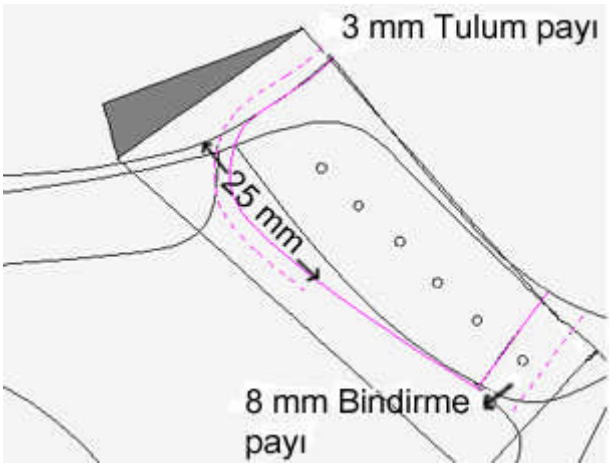
- Fortluk arkası çatı yerine 1 veya 1.5 mm, içe çatı payı verilerek monte iç ve dış çizgilerine göre ıstampa çevresinden kesilir, yön çentiği açılır ve tanımlama bilgileri yazılır. Bakınız Resim 2. 5

Resim 2.5: Fortluk

2.2.5. Dil

- Karton katlanır. Şekil 2.5'te görüldüğü gibi standart formun ön orta hattı kartonun katlı kenarına sıfırlanarak yerleştirilir. Dil şekli çizilir. Standart form kaldırılır, çizgiler düzeltilir.
- Dil üst noktasından başlanarak 25 mm altına kadar 3 mm astara tulum payı verilir. Dil altına 8 mm bindirme payı verilir.

Şekil 2.5: Dil ıstampası çıkartma

- Bindirme payına kanal açılır ve dil çevresinden kesilir. Tanımlama bilgileri yazılır. Bakınız Resim 2. 6

Resim 2.6: Dil ıstampası

UYGULAMA FAALİYETİ

İşlem Basamakları	Öneriler
➢ Kartonları hazırlayınız.	➢ Gamba ve yüz ıstampaları için tek kat karton, fortluk ve dil ıstampaları için katlanmış karton hazırlayınız. ➢ Kartonun mat yüzünü kullanınız.
➢ Yüz parçalarını standart formdan kartonlara kopya ediniz.	➢ Standart formdan yüz parçalarını tek kat kartona öğrenme faaliyetinde anlatıldığı gibi kopya ediniz. ➢ Standart formdan gamba, fortluk, ve dil parçasını katlanmış kartona sıfırlayarak öğrenme faaliyetinde anlatıldığı gibi aktarınız. ➢ Sert ve ince uçlu kalem kullanınız.
➢ Düzeltmeleri yapınız.	➢ Gamba ağzı ve gamba kolu çizgilerinde cetvel kullanınız. ➢ Ponteriz noktasını ve bağcık deliklerini işaretlemeyi unutmayınız.
➢ Yüz ıstampalarına paylarını veriniz.	➢ Öğrenme faaliyetinde anlatıldığı gibi ıstampaların ilgili kısımlarına ilgili payları veriniz.

➢ Yüz ıstampalarını kesiniz.	➢ Bıçağınızın keskin olmasına ve düzgün kesim yapmaya özen gösteriniz. ➢ Yön çentiklerine ve bindirme paylarına kanal açmayı unutmayınız. ➢ İç ve dış farkına dikkat ediniz. ➢ Bindirme paylarında kanalları aynı genişlikte açınız. ➢ Istampa kenarlarında ve kanalların arasında 10 mm pay olmasına dikkat ediniz.
➢ Yüz ıstampalarını kontrol ederek, ıstampa bilgilerini yazınız. Resim 2.7 ➢ Resim 2.7: Istampaların kâğıt ile kontrolü	➢ Standart form üzerinde yüz ıstampalarını paylarına dikkat ederek yerleştiriniz. Eksiklik veya bozukluk varsa ıstampalarınızı düzeltiniz. ➢ Istampaların ilgili yerlerinde payları ‘mm’ olarak gösteriniz. ➢ Gova ve Maskaretsiz Molyer Modeli modüllerinde anlatıldığı gibi faks kâğıdı ile yüz ıstampalarınızın kontrolünü yapabilirsiniz.

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

A. OBJEKTİF TEST (ÖLÇME SORULARI)

Aşağıdaki cümleleri doğru (D) veya yanlış (Y) olarak değerlendiriniz.

1. ( )Gamba ıstampası dıştan içe devam ettiği modellerde katlı kartona çalışılmalıdır.

2. ( )Kampre; gamba ıstampasına bir seferde verilmiştir.

3. ( )Çatı dikişi için konç kısmına 3 mm pay verilmiştir.

4. ( )Istampalarda; düz çizgiler cetvel ile, yuvarlak çizgiler el ile düzeltilmelidir.

5. ( )Istampalar kesilmeden önce çizgilerde gerekli düzeltmeler yapılmalıdır.

6. ( )Bağcık deliklerini yerleştirmek için; gamba ağzından 15 mm içe düz bir çizgi çizilir.

7. ( )Ayakkabıda yüz modeli yüz ortasından dikişli ise, karton katına sıfırlanarak yerleştirilmeli ve o şekilde çıkartılmalıdır.

8. ( )Yüz ıstampaları çıkartıldıktan sonra kontrol yapılması gereksizdir, hata var ise dikim sırasında saya ustası düzeltir.

9. ( )Yüz ıstampalarında kanal açma, yön çentiği ve ponteriz işaretlerinin alınması gerekmez. Saya ustası tüm işaretlerin yerlerini zaten bilmektedir.

10. ( )Süs dikişleri yüz parçalarını birleştirmek için kullanılmadığından standart form üzerinde gösterilmesi yeterlidir.

DEĞERLENDİRME

Objektif testteki cevaplarınızı cevap anahtarı ile karşılaştırınız. Doğru cevap sayınızı belirleyerek kendinizi değerlendiriniz. Yanlış cevap verdiğiniz ya da cevap verirken tereddüt yaşadığınız sorularla ilgili konuları faaliyete geri dönerek tekrar inceleyiniz.

Tüm sorulara doğru cevap verdiyseniz uygulama testine geçiniz.

B. UYGULAMA TESTİ

Çocuk bot modelinde ayakkabının standart formuna göre yüz ıstampalarını çıkartınız. Yaptığınız bu uygulamayı aşağıdaki ölçütlere göre değerlendiriniz.

	DEĞERLENDİRME ÖLÇÜTLERİ	Evet	Hayır
	Yüz Istampalarını Çıkarma		
1	Gamba ıstampası çıkartırken standart formu katlı kartona arka kavisten sıfırlayarak yerleştirdiniz mi?		
2	Gamba ıstampasında 3 mm astara tulum ve 8 mm bindirme paylarını doğru olarak verdiniz mi?		
3	Gamba ıstampalarında kamara ve tarak farkını doğru verdiniz mi?		
4	Gamba ıstampasında bağ deliklerini eşit aralıklarla işaretlediniz mi?		
5	Gamba ıstampasında konç, gamba ağzı ve gamba kolunda süs (boş) dikişlerini ve ponteriz işaretini kısa kesikler açarak gösterdiniz mi?		
6	Yüz ıstampasını tek kat kartona hatasız çıkarttınız mı?		
7	Yüz ortasında 2 mm dışa çatı payı verdiniz mi?		
8	Yüz ıstampasında süs çizgisine kanal açtınız mı?		
9	Yüz ıstampasını iç ve dış olarak ayrı ayrı çıkarttınız mı?		
10	Fortluk ıstampasında üst kısmı ve monte çizgisinin 20-25 mm yukarısını katlı kartona sıfırladınız mı?		
11	Fortluk ıstampasında 1-1.5 mm içe çatı payı verdiniz mi?		
12	Fortluk ıstampasında kamara iç ve dış farkını doğru yaptınız mı?		
13	Dil ıstampasını katlı kartona standart formun ön orta hattından sıfırlayarak çıkarttınız mı?		
14	Dil ıstampasına 3 mm astara tulum ve 8 mm bindirme payı verdiniz mi?		
15	Tüm ıstampalarda 8 mm bindirme paylarına kanal açtınız mı?		
16	Istampalarda yön çentiklerini doğru yerde gösterdiniz mi?		
17	Istampalar üzerine tanımlama bilgilerini eksiksiz yazdınız mı?		
18	Istampaların kontrolünü doğru yaptınız mı?		
19	Yüz ıstampalarını istenilen niteliklere göre çıkarttınız mı?		

DEĞERLENDİRME

Uygulamalı testteki cevaplarınızın hepsi “Evet” olmalıdır. Eğer “Hayır” cevabınız varsa uygulamayı tekrar ediniz.

Tüm sorulara doğru cevap verdiyseniz diğer öğrenme faaliyetine geçiniz.

ÖĞRENME FAALİYETİ–3

AMAÇ

Bu faaliyette kazandırılacak bilgi ve beceriler doğrultusunda, uygun ortam sağlandığında çocuk bot modeli astar ıstampalarını tekniğine uygun çıkarabileceksiniz.

ARAŞTIRMA

Bu faaliyet öncesinde yapmanız gereken öncelikli araştırmalar şunlardır:

- Çocuk Bot Modeli için astar ıstampası çıkarma yöntemlerini (astar ıstampalarının kaç ıstampadan oluştuğu, şekli vs.) araştırınız.
- Astar için kullanılan gereçler ile astar modelleri ve dikiş teknikleri arasındaki bağlantıyı araştırınız.

Araştırma için ayakkabı ile ilgili sektörü tanımanız, satış mağazalarını gezmeniz, modelistlerle görüşmeniz ve yazılı kaynakları araştırmanız gerekmektedir.

3. ASTAR ISTAMPALARI

Astar; üç ayrı ıstampadan oluşacaktır. Bunlar; yüz astarı, gamba astarı ve dil astarıdır. Astar ıstampalarında da tıpkı yüz ıstampalarında olduğu gibi dikiş özellik ve çeşitleri belirlenerek gerekli paylar verilir. Bazı bölümlerinde ise eksiltmeler (kısaltma) yapılır.

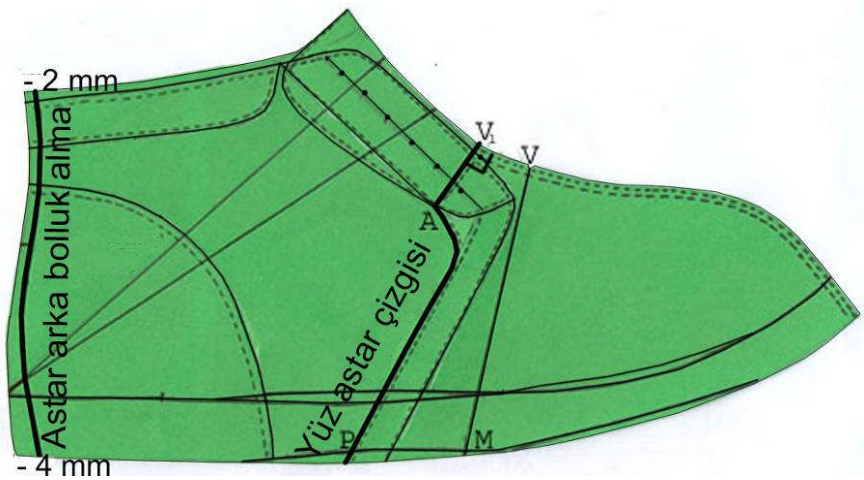
Bu modülde modele bağlı olarak astar ıstampalarının yanında ped ıstampaları da hazırlanacaktır. Pedler; sünger, elyaf gibi yumuşak ve kabarık duran gereçlerden yapılır ve astar ile yüz parçalarının arasına yerleştirilir. İlgili yerlerden dikiş dikilerek şişkin durmaları sağlanır. Konç altında ve dil içine yarım olarak çalışılmıştır.

3.1. Astar Şekli ve Ölçüleri

Astar şekli ve ölçüleri önce standart form üzerinde belirlenerek çizgiler çizilir. Yüz ıstampası çıkartılırken kullanılan çizgiler (yüz astarı çizgisi) kullanılacaktır. Yüz, dil ve gamba astarı bu çizgiye göre çıkartılacaktır.

Astarda arka bolluğunu almak için konçtan 2 mm, monte payından 4 mm içten arka kavise paralel bir çizgi çizilecektir (astar arka bolluk alma çizgisi).

Bakınız Resim 3.1

Resim 3.1: Standart formda astar çizgisi

Sayanın monte sırasında taban astarına yapışabilmesi için astarın yüzden daha kısa olması gerekir. Bu modülde monte payından 4 mm kısaltma yapılacaktır. Gova ve Maskaretsiz Molyer Modeli modüllerini hatırlayınız.

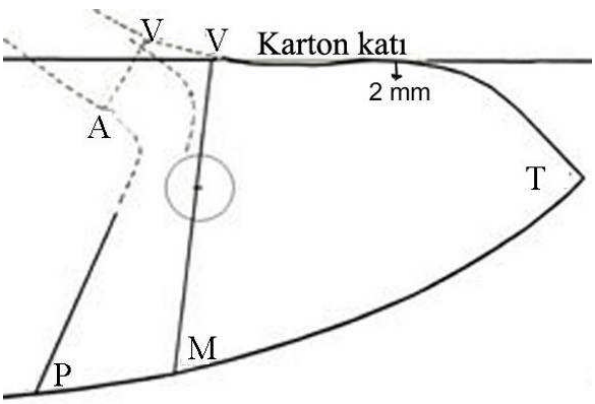
3.2. Kampre

Bazı modellerde astarın kalıbı iyi sarması amacıyla astar parçalarına kampre verilebilir. Bu modülde yüz astar ıstampası yüz orta noktasını aştığı için kampre verilecektir.

3.3. Astar ve Ped Istampaları

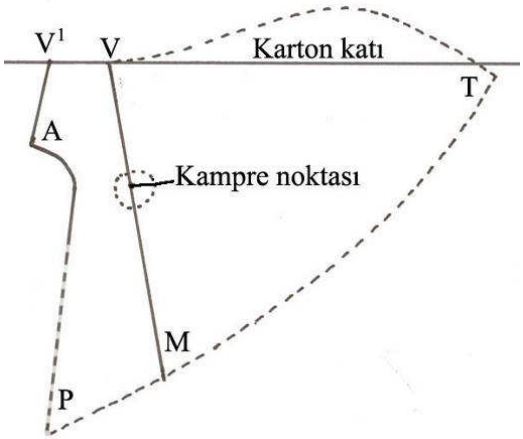
3.3.1. Yüz Astarı

- Karton, katlama kenarına standart formun V noktası ve burnun en yüksek kısmının 2 mm altı sıfırlanarak yerleştirilir. Yüz orta hattı, monte çizgisi ve P doğrusu tarak çizgisinin yaklaşık ½' sinin biraz altına kadar Şekil 3.1' deki gibi çizilir.

Şekil 3.1: Yüz astarına kampre verme 1. aşama

- Tarak çizgisinin orta noktası civarına bıçağın tersi batırılarak standart formun V1 noktası karton katına sıfırlanana dek çevrilir ve A kavisi ile V1 noktası şekil 3.2' deki gibi çizilerek P çizgisi ile birleştirilir.

Şekil 3.2: Yüz astarına kampre verme 2. aşama

- Standart form kaldırılır ve çizgiler düzeltilir. Resim 3.2'de olduğu gibi ıstampa çevresinden kesilir. Burun kısmında zikzak dikiş yapılacağından pay verilmemiştir.
- Burnun 25–30mm gerisinden başlanarak monte çizgisinde 4mm kısaltma yapılır. Yön çentiği açılır ve tanımlama bilgileri yazılır.

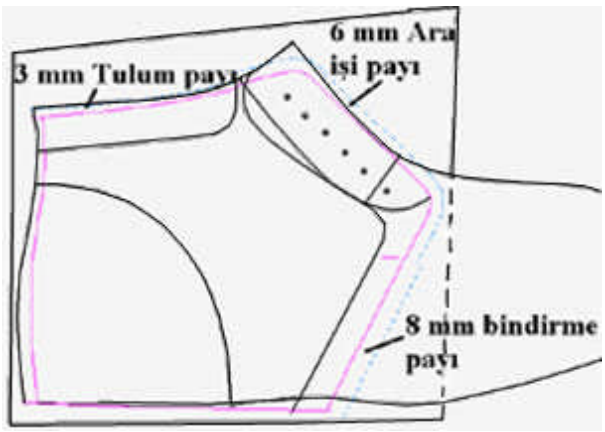
Gova ve Maskaretsiz Molyer modüllerini hatırlayınız.
Bakınız Resim 3. 2

Resim 3.2: Yüz astarı

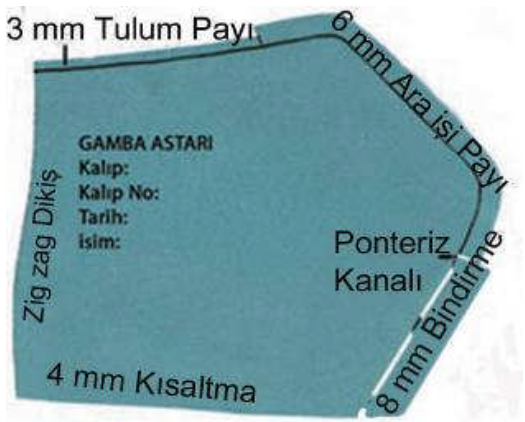
3.3.2. Gamba Astarı

- Tek kat kartona standart form yerleştirilir. Arka bolluk alma astar çizgisi, konç, gamba ağzı ve gamba kolu ve monte çizgileri Şekil 3.3'te görüldüğü gibi çizilir ve ponteriz kanalı aktarılır. Standart form kaldırılır ve çizgiler düzeltilir.

Şekil 3.3: Gamba astarı çıkartma

- Resim 3.3'te görüldüğü gibi monte çizgisinden 4mm kısaltma yapılır. Şekil 3.3 ve Resim 3.3'teki gibi arka kısımdan konç pedi kısmına kadar 3 mm astara tulum, bu noktadan ponteriz işaretine kadar 6 mm ara işi, ponteriz işaretinden monte çizgisine kadar 8 mm bindirme payı verilir ve ıstampa kesilir. Arka ortası zikzak dikiş olduğu için pay verilmez. Bindirme payı üzerine kanallar açılır, tanımlama bilgileri yazılır. Bakınız Resim 3.3

Resim 3.3: Gamba astarı

3.3.3. Dil Astarı

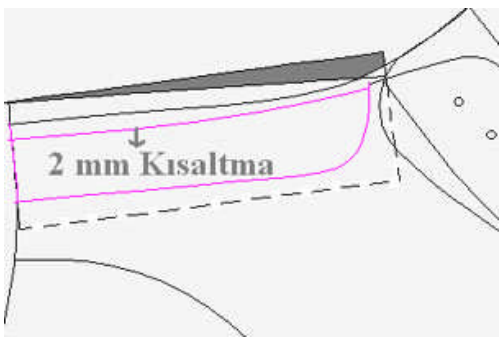
- Tek kat kartona dil ıstampası çevresinden çizilir ve standart form kaldırılır, çizgiler düzeltilir.
- Astara tulum payının altına (her iki yanda) 6 mm ara işi payı verilir. Dil altında bindirme payına kanal açılır, tanımlama bilgileri yazılır. Bakınız Resim 3.4

Resim 3.4: Dil astarı

3.3.4. Konç Pedi

- Şekil 3.4'te görüldüğü gibi katlı kartona arkada konç kavisi sıfırlanarak yerleştirilir ve konç çevresinden çizilir, standart form kaldırılır, çizgiler düzeltilir.

Şekil 3.4: Konç pedi çıkartma

- Şekil 3.4 ve Resim 3.5'te olduğu gibi konç ağzı 2 mm içten pergel ile çizilir ve çevresinden kesilir. Konç ağzındaki kısaltma, pedin içte kalınlık yapmasını önlemek için uygulanmaktadır. Bakınız Resim 3.5

Resim 3.5: Konç pedi

3.3.5. Dil Pedi

- Tek kat kartona yüz ıstampalarından dil ıstampası çevresinden astara tulum payına kadar çizilir ve standart form kaldırılır, çizgiler düzeltilir.
- Tulum paylarının bitiş noktasından dilin her iki yanı cetvelle çizilerek Şekil 3.5'te görüldüğü gibi birleştirilir.
- Tulum payı kesilir ve üst kısım pergel ile 2 mm içten çizilir.

Şekil 3.5: Dil pedi çıkartma

- Istampa kesilerek çıkartılır, tanımlama bilgileri yazılır. 2 mm kısaltma konç pedinde olduğu gibi aynı nedenle yapılmaktadır. Bakınız Resim 3.6

Resim 3.6: Dil pedi

UYGULAMA FAALİYETİ

İşlem Basamakları	Öneriler
➢ Standart form üzerine astar şeklini çiziniz.	➢ Yüz astarı için yüz ıstampaları çizgilerini kullanınız. ➢ Arka kaviste astar çizgisini konçtan 2 mm, monte payından 4 mm içten çizmeyi unutmayınız.
➢ Kartonları hazırlayınız.	➢ Yüz astarı ve konç pedi için kartonun katlı kısmını, gamba, dil astarı ve dil pedi için tek kat karton hazırlayınız.
➢ Astar şeklini standart formdan kartonlara aktarınız.	➢ Öğrenme faaliyetinde anlatıldığı gibi ıstampaları çıkartınız. ➢ Standart formu kaydırmamaya özen gösteriniz. ➢ Kartonun mat yüzünü kullanınız.
➢ Düzeltmeleri yapınız.	➢ Çizgi bozukluklarını düzeltiniz. Gamba ağzı ve gamba kolunda cetvel kullanınız.
➢ Astar paylarını veriniz ve ped ıstampalarında kısaltma yapınız.	➢ Gamba astarı ıstampasına; öğrenme faaliyetinde anlatıldığı gibi astara tulum, ara işi ve bindirme paylarını veriniz. Ponteriz işaretini aktarmayı unutmayınız. ➢ Dil astarı ıstampasına; tulum, ara işi ve bindirme paylarını veriniz. Yüz astarı ıstampasına pay vermeyiniz. ➢ Pergel kullanınız. ➢ Istampaların ilgili yerlerinde paylarını ‘mm’ olarak gösteriniz.

	➢ Ped ıstampalarının ilgili yerlerinden 2 mm içten pergel ile çiziniz.
➢ Astar ve ped ıstampalarını kesiniz.	➢ Bıçağınızı bileyiniz. ➢ Yüz astarı ıstampasının burun bölümünü çizginizin üzerinden kesmeyi unutmayınız. ➢ Gamba astarı ıstampasında bindirme payına kanal ve ponteriz kanalı açmayı unutmayınız. ➢ Ped ıstampalarını 2 mm içten kesmeyi unutmayınız. ➢
➢ Astar ıstampalarını kendi arasında ve yüz ıstampaları ile kontrol ediniz.	➢ Yüz astarının orta hattında görünüm bozukluğu olmadığına emin olunuz. ➢ Standart form üzerinde paylara dikkat ederek astar ıstampalarını yerleştirip kontrol ediniz. Daha sonra yüz ıstampaları ile astar ıstampalarını üst üste yerleştirerek kontrolü tekrarlayınız.

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

A. OBJEKTİF TEST (ÖLÇME SORULARI)

Aşağıdaki cümleleri doğru (D) veya yanlış (Y) olarak değerlendiriniz.

1. ( )Kışlık botlarda sadece deri astarlar kullanılır.

2. ( )Çocuk botlarında ayakları sıcak tutması için iki veya üç kat astar hazırlanmalıdır.

3. ( )Standart form üzerine astar ıstampalarının şeklinin çizilmesi gereksizdir. Saya ustası astarları yüz parçalarına uyacak şekilde ayarlar.

4. ( )Dil pedi ıstampası dilin yüze birleştiği çizgide 2 mm içten kesilir.

5. ( )Astar ıstampalarında her zaman çatı payı vermek yeterlidir.

6. (Yüz ıstampalarında astara tulum payı konç kısmına verilirse, astarda da konç bölümüne verilmelidir.

7. ( )Astar ıstampalarının birleşme tekniğine göre gerekli paylar verilmelidir.

8. ( )Astar ıstampaları tabana daha iyi yapışmaları için konç bölümünden kısaltılır.

9. ( )Bütün çocuk bot modellerinin konç kısmına ped ıstampası çalışılır.

10. ( )Konç pedi tek kat kartona çalışılır ve konçtan 2 mm dışa pay verilerek yüksekliği ayarlanır.

DEĞERLENDİRME

Objektif testteki cevaplarınızı cevap anahtarı ile karşılaştırınız. Doğru cevap sayınızı belirleyerek kendinizi değerlendiriniz. Yanlış cevap verdiğiniz ya da cevap verirken tereddüt yaşadığınız sorularla ilgili konuları faaliyete geri dönerek tekrar inceleyiniz.

Tüm sorulara doğru cevap verdiyseniz uygulama testine geçiniz.

B. UYGULAMA TESTİ

Çocuk bot modelinde ayakkabının standart formuna göre astar ıstampalarını çıkartınız. Yaptığınız bu uygulamayı aşağıdaki ölçütlere göre değerlendiriniz.

	DEĞERLENDİRME ÖLÇÜTLERİ	Evet	Hayır
	Astar Istampalarını Çıkarmak		
1	Standart form üzerinde arka bolluğunu almak için konçtan 2 mm, monte payından 4 mm içeri astar çizgisini çizdiniz mi?		
2	Standart form üzerinde yüz ve gamba astarı çıkarabilmek için (Vı-A-P) çizgilerini kontrol ettiniz mi?		
3	Yüz astarına kampreyi doğru verdiniz mi?		
4	Yüz astarında burun kısmını keserek, ıstampaya yön çentiği açtınız mı?		
5	Gamba astarını tek kat kartona hatasız çıkartarak ponteriz işaretini aktardınız mı?		
6	Gamba astarında konç kısmına 3 mm astara tulum payı verdiniz mi?		
7	Gamba astarında konç kısmından ponteriz işaretine kadar 6 mm ara işi payı verdiniz mi?		
8	Gamba astarında ponteriz noktasından monte payına kadar 8 mm bindirme payı verdiniz mi?		
9	Dil astarını dil ıstampası üzerinden doğru çıkarttınız mı?		
10	Dil astarına 3 mm astara tulum payından itibaren 6 mm ara işi payı ve alt kısmına 8 mm bindirme payı verdiniz mi?		
11	Astar ıstampalarında bindirme paylarına kanal açtınız mı?		
12	Yüz astarında burnun 25-30 mm gerisinden başlayarak yüz ve gamba astar ıstampalarını monte payından 4mm kısalttınız mı?		
13	Konç ve dil pedini üstten 2mm kısalttınız mı?		
14	Astar ıstampalarının kontrolünü doğru yaptınız mı?		
15	Astar ıstampalarına tanımlama bilgilerini eksiksiz yazdınız mı?		
16	Astar ıstampalarını istenilen nitelikte çıkarttınız mı?		

DEĞERLENDİRME

Uygulamalı testteki cevaplarınızın hepsi “Evet” olmalıdır. Eğer “Hayır” cevabınız varsa uygulamayı tekrar ediniz.

Tüm soruları “Evet” şeklinde yanıtladıysanız diğer öğrenme faaliyetine geçiniz.

MODÜL DEĞERLENDİRME

Aşağıdaki soruları cevaplayarak faaliyette kazandığınız bilgileri ölçünüz.

A. OBJEKTİF TEST (ÖLÇME SORULARI)

1. Çocuk botunun tanımı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Yaz aylarında plajda giyilen ayakkabı çeşididir.
B) Bilek üstüne çıkan, bileği saracak şekilde yüksek bir koncu olan, ayakkabı türüdür.
C) Çocukların doğumundan başlayıp yürüyene kadarki süreçte giyilen ayakkabı çeşididir.
D) Koncu diz altına kadar yükselen ayakkabıdır.

2. Aşağıdakilerden hangisi oxford (çarık) model botu tanımlayan özelliklerdendir?

A) Koncu bileğin altındadır.
B) Gambalar yüz parçasının üzerine bindirilir.
C) Yüz parçası gambaların üzerine bindirilir.
D) Ön ortasından fermuarlıdır.

3. Aşağıdakilerden hangisi fort noktasının bulunması için kullanılır?

A) Standart kalıp boyunun 1/4'ü
B) Standart kalıp boyunun 1/3'ü
C) Standart kalıp boyunun 3/4'ü
D) Standart kalıp boyunun 1/5'i

4. Aşağıdakilerden hangisi topuk oturma noktasının bulunması için kullanılır?

A) Standart kalıp boyunun 1/5'i
B) Standart kalıp boyunun 1/3'ü
C) Standart kalıp boyunun 1/4'ü
D) Standart kalıp boyunun 1/6'sı

5. Dış formda yüz esnetmesi neden yapılır?

A) Ayakta tarak bölümünün rahatlığı için
B) Profil görüntüsünün güzel olması için
C) Burnu havaya kaldırmamak için
D) Koncun dik durması için

6. Aşağıdakilerden hangisi kısa ökçe çizgisi için söylenebilir?

A) Uzun ökçe çizgisinin üzerine 10° açı ile çizilir.
B) Uzun ökçe çizgisininin altına çizilir.
C) Kısa ökçe çizgisi ile bot kalıbının arka kavisi aynı uzunluktadır.
D) Kısa ökçe çizgisi aynı zamanda ökçe yüksekliğini verir.

7. Aşağıdakilerden hangisi ıstampa üzerinde yapılan bir işlem değildir?

A) Yön çentiği açmak
B) Kalıbın resmini yapmak
C) Payları eklemek
D) Kanal açmak

8. Aşağıdaki ıstampalardan hangisine kampre verilmiştir?

A) Yüz astarı ıstampası
B) Fortluk ıstampası
C) Gamba astarı ıstampası
D) Yüz ıstampası

9. Monte sırasında iç tabana (taban astarı) yapışmayı kolaylaştırmak için ıstampalara aşağıdaki uygulamalardan hangisi yapılır?

A) Kamara payı verilir.
B) Bindirme paylarına kanallar açılır.
C) Astar ıstampalarının alt kenarı kısaltılır.
D) Yüz ıstampalarının alt kenarı kısaltılır.

10. Aşağıdaki ıstampalardan hangisinde astara tulum payı verilmiştir?

A) Gamba
B) Yüz
C) Konç pedi
D) Yüz astarı

11. Aşağıdaki ıstampalardan hangisinde dışa çatı payı verilmiştir?

A) Yüz
B) Yüz astarı
C) Gamba
D) Dil astarı

12. Saya dikildikten sonra kesilen pay aşağıdakilerden hangisidir?

A) Ara işi payı
B) Bindirme payı
C) Çatı payı
D) Kıvırma payı

13. Aşağıdaki ifadelerden hangisi doğrudur?

A) Kıvırma paylarına kenar çentiği açılır.
B) Astara tulum paylarına kanal açılır.
C) Yüz parçalarına ara işi payı verilir.
D) Çatı payları astar ve yüz ıstampalarında kullanılır.

14. Aşağıdaki ifadelerden hangisi doğrudur?

A) Gamba astar ıstampasında bağcık delikleri mutlaka belirlenmelidir.
B) Bağcık deliklerinin standart form üzerinde işaretlenmesi gerekmez, ıstampalarda işaretlenir.
C) Ponteriz işareti ped ıstampalarında da gösterilmelidir.
D) Bağcık delikleri gamba ıstampasında işaretlenir.

15. Aşağıdaki ifadelerden hangisi standart form üzerinde uygulanmaz?

A) Tanımlama bilgilerinin bulunması
B) Dikiş tekniklerinin gösterilmesi
C) Kalıbın üretim tarihinin bulunması
D) Model çizgilerine kanallar açılması

DEĞERLENDİRME

Cevaplarınızı cevap anahtarı ile karşılaştırınız. Doğru cevap sayınızı belirleyerek kendinizi değerlendiriniz. Yanlış cevap verdiğiniz ya da cevap verirken tereddüt yaşadığınız sorularla ilgili konuları faaliyete geri dönerek tekrar inceleyiniz.

Tüm sorulara doğru cevap verdiyseniz uygulama testine geçiniz.

B. PERFORMANS TESTİ (YETERLİK ÖLÇME)

DEĞERLENDİRME ÖLÇÜTLERİ		Evet	Hayır
1.	İş önlüğünüzü giydiniz mi?		
2.	Modele uygun kalıp seçtiniz mi?		
3.	Kalıp üzerinde temel işaret ve çizgileri ölçülere göre belirlediniz mi?		
4.	Kalıp üzerine modeli, ölçülere uygun çizdiniz mi?		
5.	Dış formu doğru çıkarttınız mı?		
6.	Dış formu kartona ökçe yüksekliğini vererek ve milo başını yatay çizgiye yerleştirdiniz mi?		
7.	Standart formu doğru çıkarttınız mı?		
8.	Standart formda dil çizimini hatasız yaptınız mı?		
9.	Standart forma kamara ve monte payı verip, model çizgilerini çizerek kanal açtınız mı?		
10.	Gamba ıstampasını katlı kartona hatasız çıkarttınız mı?		
11.	Gamba ıstampasına 3 mm astara tulum ve 8 mm bindirme paylarını doğru verdiniz mi?		
12.	Gamba ıstampasında süs dikişleri, ponteriz ve bağ deliklerini doğru işaretlediniz mi?		
13.	Yüz ıstampalarını iç ve dış olarak, yüz ortasına 2 mm dışa çatı payı vererek çıkarttınız mı?		
14.	Yüz ıstampasında süs çizgisine kanal açtınız mı?		
15.	Fortluk ıstampasını katlı kartona hatasız çıkarttınız mı?		
16.	Fortluk ıstampasında 1.5 mm çatı payı verdiniz mi?		
17.	Fortluk ıstampasında iç ve dış farkını doğru verdiniz mi?		
18.	Dil ıstampasını katlı kartona hatasız çıkarttınız mı?		
19.	Dil ıstampasına 3 mm astara tulum payı ve dil altına 8 mm bindirme payı verdiniz mi?		
20.	Astar ıstampaları için standart formu ölçülere ve şekline uygun hazırladınız mı?		
21.	Yüz astarına kampreyi hatasız verdiniz mi?		
22.	Gamba ıstampasında ponterizi işaretlediniz mi?		
23.	Gamba ıstampasında konca 3mm astara tulum, 6mm ara işi, ponteriz noktasından itibaren 8mm bindirme payı verdiniz mi?		
24.	Dil astarını dil ıstampası üzerinden hatasız çıkarttınız mı?		
25.	Dil astarına 6mm ara işi ve 8mm bindirme payı verdiniz mi?		
26.	Astar ıstampalarında monte payından 4mm kısaltma yaptınız mı?		
27.	Konç pedi ıstampasını katlı kartona, dil pedini tek kat kartona çıkarttınız mı?		
28.	Ped ıstampalarının üst tarafından 2mm kısaltma yaptınız mı?		
29.	Yüz ve astar ıstampalarında bindirme paylarına kanal açtınız mı?		
30.	Yüz ve astar ıstampalarına yön çentiği açtınız mı?		

31. Dış form, standart form, yüz ve astar ıstampalarına tanımlama bilgilerini eksiksiz yazdınız mı?		
32. Yüz ve astar ıstampalarınızı standart form üzerinde kontrol ettiniz mi?		
33. İstenilen nitelikte ıstampalar çıkarttınız mı?		

DEĞERLENDİRME

Yapmış olduğunuz değerlendirme sonunda "Hayır" cevaplarınız varsa ya da kendinizi yeterli görmüyorsanız ilgili faaliyetteki işlemi tekrar ediniz. Bütün cevaplarınız "Evet" ise bir sonraki modüle geçiniz.

Aynı modeli 29 numara farklı bir bot kalıbı üzerine uygulayınız.

Not: Bu uygulamayı yapabilmek için öğrenme faaliyetlerinde yaptığınız uygulamaları tekrar gözden geçiriniz.

Yapmış olduğunuz çalışmayı kendiniz ya da arkadaşlarınızla değişerek değerlendirme ölçütlerine göre değerlendiriniz.

CEVAP ANAHTARLARI

ÖĞRENME FAALİYETİ–1 CEVAP ANAHTARI

1	**Y**
2	**Y**
3	**D**
4	**Y**
5	**D**
6	**Y**
7	**Y**
8	**Y**
9	**D**
10	**D**
11	**Y**
12	**Y**
13	**D**
14	**D**
15	**Y**

ÖĞRENME FAALİYETİ–2 CEVAP ANAHTARI

1	**D**
2	**Y**
3	**Y**
4	**D**
5	**D**
6	**Y**
7	**Y**
8	**Y**
9	**Y**
10	**Y**

ÖĞRENME FAALİYETİ–3 CEVAP ANAHTARI

1	**Y**
2	**Y**
3	**Y**
4	**Y**
5	**Y**
6	**D**
7	**D**
8	**Y**
9	**Y**
10	**Y**

MODÜL DEĞERLENDİRME CEVAP ANAHTARI

1	**B**
2	**C**
3	**D**
4	**A**
5	**A**
6	**A**
7	**B**
8	**A**
9	**C**
10	**A**
11	**A**
12	**A**
13	**D**
14	**D**
15	**C**

ÖNERİLEN KAYNAKLAR

- Ayakkabıcı Odaları
- SÜRENKÖK Ruhi, **Ayakkabı Öğreniyorum,** Cilt 1, İzmir, 1993.
- TUAF (Türkiye Umum Ayakkabıcılar Federasyonu), Ankara.
- ÜNAL Dinçer, **Ayakkabı Sorunları ve Tüketici Şikâyetlerinin Değerlendirilmesi,** İstanbul, 2003.
- ÜNAL Dinçer, **Ortopedia,** İstanbul, 2004.
- **Model katalog ve dergiler**

KAYNAKÇA

- AKALIN, Prof. Dr. Sami, Asuman YILGÖR, Nezihe SEYHAN, **Ayakkabıcılık Terimleri Sözlüğü,** İstanbul, 1993.
- MEGEP, **Ayakkabı Teknolojisi Alanı Profil Çıkarma Modülü**, İstanbul, 2006.
- MEGEP, **Ayakkabı Teknolojisi Alanı Ayakkabıda Ölçü Modülü,** İstanbul, 2006.
- MEGEP, **Ayakkabı Teknolojisi Alanı Maskaretsiz Molyer Modeli Modülü,** Ankara, 2006.
- MEGEP, **Ayakkabı Teknolojisi Alanı Gova Modeli Modülü, Ankara,** 2006.
- Resimler, **Sektör ve Modapelle (Suggestions Child) Dergileri**
- SÜRENKÖK, Ruhi, **Ayakkabı Öğreniyorum Cilt 1**, Kasım, 1993.
- SOMÇAĞ, Hatice, **Istampa Çıkarma Ders Notları,** İstanbul, 2005.
- SOMÇAĞ, Hatice, **Kalıp ve Istampa Fotoğraf Yazıları,** Ankara, Kasım 2006.
- ÜNAL, Dinçer**, Ortopedia,** İstanbul, 2004.
- ÜNLER, Çiğdem, **Istampa Fotoğraf Yazıları,** Ankara, Kasım, 2006.
- **http://www.zappos.com**